gemeente Terschelling

Raadsvoorstel

Onderwerp: **Beleid mantelzorgondersteuning**

Jaar/nummer: **2026/143**

In behandeling bij: **Wethouder Adams**

Voorstel

1. De beleidsnotitie mantelzorgondersteuning Terschelling vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven de beleidsuitgangspunten nader uit te werken in een lokaal uitvoeringsplan.

Samenvatting

Met deze beleidsnotitie kiest de gemeente voor een toekomstbestendige ondersteuning van mantelzorgers, waarbij ontzorgen, preventie, vroegsignalering en praktische ondersteuning centraal staan. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente en wordt de positie van mantelzorgers versterkt in een tijd waarin hun rol steeds belangrijker wordt.

Toelichting

De huidige beleidsnotitie mantelzorg loopt af. Tegelijkertijd nemen de druk en complexiteit van mantelzorg toe als gevolg van onder meer vergrijzing, langer zelfstandig wonen en een afnemend potentieel aan mantelzorgers. Uit onderzoek, enquêtes en gesprekken met mantelzorgers blijkt dat behoefte bestaat aan tijdige, toegankelijke en samenhangende ondersteuning. Daarom is een nieuwe beleidsnotitie opgesteld voor de periode 2026-2031.

Historie

De huidige beleidsnotitie mantelzorgondersteuning 2021-2025 loopt af. In de afgelopen beleidsperiode zijn ervaringen opgedaan met de uitvoering van mantelzorgondersteuning en is onderzoek gedaan naar de behoeften van mantelzorgers.

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving

Argumenten

1.1 Mantelzorg is onmisbaar voor het welzijn van inwoners en de houdbaarheid van ondersteuning.

Mantelzorg speelt een essentiële rol in het dagelijks leven van veel inwoners. Door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing en het langer zelfstandig wonen, neemt het belang van mantelzorg verder toe. Tegelijkertijd ervaren mantelzorgers steeds vaker een hoge belasting. Door te investeren in ondersteuning en het ontlasten van mantelzorgers wordt hun inzet versterkt en wordt voorkomen dat problemen escaleren of zwaardere vormen van ondersteuning noodzakelijk worden.

1.2 De beleidsnotitie sluit aan bij de behoeften van mantelzorgers.

De beleidsnotitie is gebaseerd op onderzoeken, enquêtes en gesprekken met mantelzorgers. Hieruit blijkt dat mantelzorgers vooral behoefte hebben aan praktische ondersteuning, tijdige hulp, meer overzicht en een herkenbaar

aanspreekpunt. De voorgestelde beleidsuitgangspunten sluiten hier direct op aan en leggen de nadruk op ontzorging, toegankelijkheid en ondersteuning op maat.

1.3 Het beleid versterkt preventie en vroegsignalering.
Mantelzorgers komen vaak pas in beeld wanneer sprake is van overbelasting. De beleidsnotitie zet daarom nadrukkelijk in op vroegsignalering en een proactieve benadering. Door mantelzorgsituaties eerder te herkennen en passende ondersteuning tijdig aan te bieden, kunnen problemen worden voorkomen en kunnen mantelzorgers hun zorgtaken langer op een gezonde manier blijven vervullen.

1.4 De beleidsnotitie bevordert samenhang in ondersteuning.
Mantelzorgers hebben vaak te maken met verschillende organisaties en regelingen. De beleidsnotitie stimuleert samenwerking tussen zorg-, welzijns- en ondersteuningsorganisaties, met als doel ondersteuning beter op elkaar af te stemmen. Hierdoor wordt de ondersteuning voor mantelzorgers overzichtelijker, toegankelijker en effectiever.

1.5 De beleidsnotitie biedt een toekomstbestendig kader voor de komende jaren
De beleidsnotitie bevat een heldere visie en richtinggevende uitgangspunten. Daarmee beschikt de gemeente over een actueel beleidskader dat aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende ondersteuningsbehoeften. Tegelijkertijd biedt het voldoende ruimte om via uitvoeringsplannen in te spelen op lokale ontwikkelingen en nieuwe inzichten.

2.1 Het beleid biedt ruimte voor lokaal maatwerk.
De beleidsnotitie bevat een gezamenlijke visie en uitgangspunten voor de gemeenten Waadhoeke, Terschelling en Vlieland. De concrete uitvoering wordt per gemeente uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Hierdoor kunnen verschillen tussen gemeenten worden meegenomen zonder de gezamenlijke koers los te laten.

<u>Kanttekeningen/risico's</u>
1.1 Resultaten zijn afhankelijk van de uitvoering.
De beleidsnotitie bevat richtinggevende uitgangspunten. De mate waarin het beoogde effect wordt bereikt, is mede afhankelijk van de uitvoering. Dit risico wordt beperkt door de uitwerking in uitvoeringsplannen en periodieke monitoring.

1.2 Niet alle mantelzorgers zullen worden bereikt.
Uit onderzoek blijkt dat veel mantelzorgers zichzelf niet als mantelzorger herkennen en daardoor geen ondersteuning aanvragen. Hierdoor bestaat het risico dat niet iedere mantelzorger wordt bereikt. De beleidsnotitie bevat nadrukkelijk maatregelen gericht op bewustwording, signalering en laagdrempelige toegang tot ondersteuning, waardoor dit risico zoveel mogelijk wordt beperkt.

1.3 Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot een grotere ondersteuningsvraag.
Door vergrijzing, langer zelfstandig wonen en krapte op de arbeidsmarkt neemt de druk op mantelzorgers naar verwachting verder toe. Hierdoor kan de vraag naar ondersteuning sneller groeien dan vooraf wordt ingeschat. Deze kanttekening wordt aanvaardbaar geacht, omdat de beleidsnotitie juist inzet op preventie,

Ter inzage liggende stukken

1. Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning.
2. Schriftelijk advies Adviesraad Sociaal Domein.

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling, 22 september 2026
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

E. Groen,
secretaris/directeur

R.S. Cazemier,
waarnemend burgemeester

vroegsignalering en het vergroten van de belastbaarheid van mantelzorgers. Daarnaast kan via de uitvoeringsplannen worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

Belang voor toerisme/samenleving/economie

De beleidsnotitie heeft als doel dat mantelzorgers worden gezien, ontzorgd en ondersteund, zodat zij hun zorgtaken op een gezonde en duurzame manier kunnen combineren met hun eigen leven.

Financiële/personele/organisatorische gevolgen

De uitvoering van de beleidsnotitie vindt plaats binnen de beschikbare middelen voor mantelzorgondersteuning. Wanneer de ondersteuningsvraag sterker groeit dan de beschikbare budgettaire ruimte, kan dit aanleiding geven tot het stellen van prioriteiten binnen de uitvoering. Eventuele aanvullende financiële consequenties worden integraal afgewogen en, indien benodigd, via de reguliere planning & control cyclus aan de raad voorgelegd.

Communicatie/interactiviteit

De beleidsnotitie is tot stand gekomen op basis van onderzoek en enquêtes onder mantelzorgers, aangevuld met gesprekken met mantelzorgers en betrokken interne en externe partners[1]. De opgehaalde ervaringen, behoeften en signalen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de formulering van de visie, beleidsuitgangspunten en voorgestelde maatregelen.

Daarnaast is de Adviesraad Sociaal Domein Noardwest Fryslân gedurende het proces betrokken geweest. De themagroep WZW van de Adviesraad heeft reeds in een vroeg stadium kennisgenomen van de conceptbeleidsnotitie en hierover meegedacht. De door de Adviesraad aangedragen aandachtspunten en suggesties zijn verwerkt in de definitieve beleidsnotitie. Vervolgens heeft de Adviesraad een formeel schriftelijk advies uitgebracht. Hierin spreekt zij waardering uit voor de beleidsnotitie, onderschrijft zij de gekozen richting en geeft zij aan dat de eerder aangedragen adviezen reeds zijn meegenomen. Omdat het advies geen aanvullende aanbevelingen of aandachtspunten bevat die om een inhoudelijke reactie vragen, is geen afzonderlijke reactienota opgesteld.

Na vaststelling van de beleidsnotitie worden voor Waadhoeke, Terschelling en Vlieland afzonderlijke uitvoeringsplannen opgesteld. De planning is om deze in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming aan het college voor te leggen. In de uitvoeringsplannen worden de beleidsuitgangspunten vertaald naar concrete activiteiten, prioriteiten, afspraken met uitvoeringspartners, benodigde capaciteit en de wijze waarop monitoring plaatsvindt.

De verdere uitwerking gebeurt in samenwerking met relevante partners, waaronder de mantelzorgcoordinator, Eilandteam en andere betrokken (zorg)organisaties. De uitvoering en resultaten worden jaarlijks gemonitord. De uitkomsten worden gebruikt om de uitvoering waar nodig bij te stellen en worden via periodieke rapportages teruggekoppeld aan het college en de raad.

---

[1] Betrokken partners waren onder meer gebiedsteammedewerkers, medewerkers van Steunpunt Mantelzorg Waadhoeke (Connexa), de buurtwelzijnswerker en mantelzorgondersteuner op Vlieland en Terschelling, beleidsmedewerkers volksgezondheid en aanjagers IZA/AZWA.